

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ

Система забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти
сертифікована на відповідність ДСТУ ISO 9001:2015 / ISO 9001:2015

Кафедра філософії, соціології та політології

ЗАТВЕРДЖЕНО

вченою радою

(пост. п. 1 від «12» 10. 2020 р.)

Ректор

А. А. Мазаракі

ОРАТОРСЬКЕ МИСТЕЦТВО / ORATORY

ПРОГРАМА / COURSE SUMMARY

Київ 2020

**Розповсюдження і тиражування без офіційного дозволу КНТЕУ
заборонено**

Автор: В.Й. РАЗІЦЬКИЙ, кандидат історичних наук, доцент.

Програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри філософії,
соціології та політології 01.10.2020 р., протокол № 4.

Рецензенти: А.Ю. МОРОЗОВ, доктор філософських наук, доцент,
Н.П. ШАПОВАЛОВА, заступник декана ФТМ з навчально-
методичної та наукової роботи, кандидат технічних наук, доцент
кафедри товарознавства, управління безпечністю та якістю
А.А. НІЦОЙ, Директор громадської організації «Центр
стратегічних розробок, кандидат історичних наук.

ОРАТОРСЬКЕ МИСТЕЦТВО / ORATORY

ПРОГРАМА / COURSE SUMMARY

ВСТУП

Програма дисципліни «Ораторське мистецтво» призначена для підготовки студентів КНТЕУ всіх галузей знань, усіх спеціальностей.

Програму підготовлено відповідно до Стандартів вищої освіти України спеціальностей та відповідних освітньо-професійних програм підготовки бакалаврів КНТЕУ.

Програма складається з таких розділів:

1. Мета, завдання та предмет дисципліни.
2. Передумови вивчення дисципліни як вибіркової компоненти освітньої програми.
3. Результати вивчення дисципліни.
4. Зміст дисципліни.
5. Список рекомендованих джерел.

1. МЕТА, ЗАВДАННЯ ТА ПРЕДМЕТ ДИСЦИПЛІНИ

Предмет навчальної дисципліни: «Ораторське мистецтво» є наукою про умови, форми і засоби ефективної мовленнєвої комунікації в суспільстві.

Програма дисципліни підготовлена для студентів освітнього ступеня «бакалавр» усіх спеціальностей та спеціалізацій.

Метою навчальної дисципліни є формування у студентів системного, цілісного уявлення про основні закони риторики як науки, спрямованої на розвиток культури мовлення майбутнього фахівця, сприяти практичному оволодінню студентами навичками ораторської майстерності.

Завдання навчальної дисципліни:

- підвищити мовну культуру студентів;
- оволодіти формами, засобами і методами встановлення ефективної комунікації у життєвому та професійному спілкуванні;
- сприяти формуванню навичок публічного мовлення та мовленнєвої культури студентів.

2. ПЕРЕДУМОВИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ ЯК ВИБІРКОВОЇ КОМПОНЕНТИ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

- відмінне володіння українською мовою;
- знання вітчизняних традицій та звичаїв спілкування;
- елементарне розуміння людської психології;
- базові навички роботи в групі;
- елементарні знання ведення монологу, бесіди;
- вміння іти на компроміс, вирішувати комунікативні та мовленнєві завдання в кожній конкретній ситуації;
- логічно правильно, змістовно й емоційно виражати думки в словах відповідно до їх змісту та умов комунікації;
- базові навички володіння полемічним мистецтвом (диспут, полеміка, дискусія).

3. РЕЗУЛЬТАТИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Дисципліна «Ораторське мистецтво» забезпечує оволодіння студентами

загальними та фаховими компетентностями і досягнення ними програмних результатів навчання за відповідними освітньо-професійними програмами:

✓ *Германські мови та літератури (переклад включно), перша - англійська (ОС бакалавр)*

Номер в освітній програмі	Зміст компетентності	Номер теми, що розкриває зміст компетентності
<i>Загальні компетентності за освітньою програмою</i>		
ЗК02	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.	1-12
ЗК03	Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмовою.	2-12
ЗК04	Здатність бути критичним і самокритичним.	2-12
ЗК05	Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями.	2-12
ЗК06	Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.	2-12
ЗК07	Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.	2-12
ЗК08	Здатність працювати в команді та автономно, зокрема володіння навичками міжособистісної взаємодії, вміння налагоджувати контакт з різними за віком, характером та статусом людьми, взаємодіяти з експертами в інших предметних областях; готовність до прийняття на себе відповідальності за результати своєї праці, навколишнє середовище й інші цінності.	1-12
ЗК10	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.	2-12
ЗК11	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.	2-12
ЗК12	Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.	2-12
ЗК13	Здатність проведення досліджень на	2-12

	належному рівні.	
<i>Фахові (спеціальні) компетентності за освітньою програмою</i>		
ФК02	Здатність використовувати в професійній діяльності знання про мову як особливу знакову систему, її природу, функції, рівні.	2-12
ФК04	Здатність аналізувати діалектні та соціальні різновиди мов(и), що вивчаються(ється), описувати соціолінгвальну ситуацію.	2-12
ФК06	Здатність вільно, гнучко й ефективно використовувати мову(и), що вивчається(ються), в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і реєстрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у різних сферах життя.	2-12
ФК08	Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань, <i>зокрема здатність вести роботу з уніфікації термінів, удосконалення понять і визначень за тематикою перекладів у відповідній галузі економічної діяльності, науки, техніки.</i>	2-12
ФК09	Усвідомлення засад і технологій створення текстів різних жанрів і стилів державною та іноземною (іноземними) мовами, <i>зокрема здатність розуміти основні категорії тексту і текстово-дискурсивні моделі; аналізувати, коментувати, інтерпретувати цілісні тексти, а також окремі мовні засоби та стилістичні явища в різних текстових жанрах англійської та української мов, визначати їх стилістичні функції.</i>	2-12
ФК11	Здатність до надання консультацій з дотримання норм літературної мови та культури мовлення.	2-12
<i>Програмні результати навчання за освітньою програмою</i>		
ПР01	Вільно спілкуватися з професійних питань із фахівцями та нефахівцями державною та іноземною(ими) мовами усно й письмово, використовувати їх для організації ефективної міжкультурної комунікації.	2-12
ПР02	Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й	2-12

	систематизувати.	
ПР03	Організовувати процес свого навчання й самоосвіти.	2-12
ПР06	Використовувати інформаційні й комунікаційні технології для вирішення складних спеціалізованих задач і проблем професійної діяльності.	2-12
ПР10	Знати норми літературної мови та вміти їх застосовувати у практичній діяльності.	2-12
ПР11	Знати принципи, технології і прийоми створення усних і письмових текстів різних жанрів і стилів державною та іноземною (іноземними) мовами.	2-12
ПР14	Використовувати мову(и), що вивчається(ються), в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і реєстрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у побутовій, суспільній, навчальній, професійній, науковій сферах життя.	2-12
ПР15	Здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний аналіз текстів різних стилів і жанрів.	2-12

✓ *Цифрова економіка (ОС бакалавр)*

Номер в освітній програмі	Зміст компетентності	Номер теми, що розкриває зміст компетентності
<i>Загальні компетентності за освітньою програмою</i>		
ЗК05	Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.	1-12
ЗК12	Навички міжособистісної взаємодії.	2-12
<i>Програмні результати навчання за освітньою програмою</i>		
ПР06	Використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у сфері економічної діяльності.	2-12
ПР15	Демонструвати базові навички креативного та критичного мислення у дослідженнях та професійному спілкуванні.	2-12
ПР16	Вміти використовувати дані, надавати аргументацію, критично оцінювати логіку та формувати висновки з наукових та аналітичних текстів з економіки.	2-12

ПР20	Оволодіти навичками усної та письмової професійної комунікації державною та іноземною мовами.	2-12
------	---	------

✓ *Практична психологія (ОС бакалавр)*

Номер в освітній програмі	Зміст компетентності	Номер теми, що розкриває зміст компетентності
<i>Загальні компетентності за освітньою програмою</i>		
ЗК04	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.	1-12
ЗК05	Здатність бути критичним і самокритичним.	2-12
ЗК07	Здатність генерувати нові ідеї (креативність).	1-12
ЗК08	Навички міжособистісної взаємодії.	2-12
ЗК11	Навички міжособистісної взаємодії. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.	2-12
<i>Фахові (спеціальні) компетентності за освітньою програмою</i>		
ФК11	Здатність дотримуватися норм професійної етики.	2-12
<i>Програмні результати навчання за освітньою програмою</i>		
ПР03	Здійснювати пошук інформації з різних джерел, у т.ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань.	2-12
ПР06	Формулювати мету, завдання дослідження, володіти навичками збору первинного матеріалу, дотримуватися процедури дослідження.	2-12
ПР10	Здійснювати пошук, обробляти та аналізувати інформацію з різних джерел для обґрунтування рішень у професійній сфері. Формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, обстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до культуральних особливостей співрозмовника.	2-12
ПР13	Взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути	2-12

	зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності.	
ПР16	Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога.	2-12

✓ *Реклама і зв'язки з громадськістю (ОС бакалавр)*

Номер в освітній програмі	Зміст компетентності	Номер теми, що розкриває зміст компетентності
<i>Загальні компетентності за освітньою програмою</i>		
ЗК01	Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.	1-12
ЗК11	Здатність спілкуватися державною мовою.	2-12
ЗК12	Здатність спілкуватися іноземною мовою.	1-12
ЗК13	<i>Здатність вільно оперувати засобами вербальної (культура мовлення, комунікабельність, толерантність та невербальної комунікації (знакові системи, зовнішність, міміка, жести, манера поведінки, артистичність), здатність до публічної діяльності.</i>	2-12
<i>Фахові (спеціальні) компетентності за освітньою програмою</i>		
ФК02	Здатність формувати інформаційний контент.	1-12
ФК07	<i>Здатність застосовувати технології формування громадської думки, розпізнавати та попереджати маніпулятивні технології.</i>	2-12
<i>Програмні результати навчання за освітньою програмою</i>		
ПР01	Пояснювати свої виробничі дії та операції на основі отриманих знань.	1-12
ПР02	Застосовувати знання зі сфери предметної спеціалізації для створення інформаційного продукту чи для проведення інформаційної акції.	2-12
ПР03	Оцінювати свій чи чужий інформаційний продукт, інформаційну акцію, що організована й проведена самостійно або з колегами.	2-12
ПР11	Вільно спілкуватися з професійних питань, включаючи усну, письмову та електронну комунікацію, українською мовою.	2-12
ПР12	Вільно спілкуватися з професійних питань, включаючи усну, письмову та електронну комунікацію, іноземною мовою.	2-12

✓ *Облік і оподаткування (ОС бакалавр)*

Номер в освітній програмі	Зміст компетентності	Номер теми, що розкриває
---------------------------	----------------------	--------------------------

програмі		зміст компетентності
<i>Загальні компетентності за освітньою програмою</i>		
ЗК01	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.	1-12
ЗК02	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.	2-12
ЗК03	Здатність працювати в команді.	1-12
ЗК04	Здатність працювати автономно.	2-12
ЗК08	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.	2-12
ЗК09	Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.	2-12
ЗК12	Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.	2-12
ЗК13	Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.	2-12
ЗК14	Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.	2-12
<i>Фахові (спеціальні) компетентності за освітньою програмою</i>		
ФК02	Використовувати математичний інструментарій для дослідження соціально-економічних процесів, розв'язання прикладних завдань в сфері обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування.	2-12
ФК04	Застосовувати знання права та податкового законодавства в практичній діяльності суб'єктів господарювання.	2-12
ФК05	Проводити аналіз господарської діяльності підприємства та фінансовий аналіз з метою прийняття управлінських рішень.	2-12
<i>Програмні результати навчання за освітньою програмою</i>		
ПР02	Розуміти місце і значення облікової, аналітичної, контрольної, податкової та статистичної систем в інформаційному забезпеченні користувачів обліково-аналітичної інформації у вирішенні проблем в сфері соціальної, економічної і екологічної відповідальності підприємств.	2-12
ПР14	Вміти застосовувати економіко-математичні методи в обраній професії.	2-12

✓ *Управління бізнесом (ОС бакалавр)*

Номер в освітній програмі	Зміст компетентності	Номер теми, що розкриває зміст компетентності
<i>Загальні компетентності за освітньою програмою</i>		
ЗК06	Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.	1-12
<i>Програмні результати навчання за освітньою програмою</i>		
ПР13	Спілкуватись в усній та письмовій формі державною та іноземною мовами.	2-12

✓ *Торговельний менеджмент (ОС бакалавр)*

Номер в освітній програмі	Зміст компетентності	Номер теми, що розкриває зміст компетентності
<i>Загальні компетентності за освітньою програмою</i>		
ЗК06	Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.	1-12
ЗК07	Здатність спілкуватися іноземною мовою.	2-12
<i>Фахові (спеціальні) компетентності за освітньою програмою</i>		
ФК09	Здатність працювати в команді та налагоджувати міжособистісну взаємодію при вирішенні професійних завдань.	2-12
ФК15	Здатність формувати та демонструвати лідерські якості та поведінкові навички.	
<i>Програмні результати навчання за освітньою програмою</i>		
ПР11	Демонструвати навички аналізу ситуації та здійснення комунікації у різних сферах діяльності організації.	2-12
П13	Спілкуватись в усній та письмовій формі державною та іноземною мовами.	2-12
ПР16	Демонструвати навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним.	2-12

✓ *Промисловий менеджмент (ОС бакалавр)*

Номер в освітній програмі	Зміст компетентності	Номер теми, що розкриває зміст компетентності
<i>Загальні компетентності за освітньою програмою</i>		
ЗК06	Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.	1-12
ЗК07	Здатність спілкуватися іноземною мовою.	2-12

<i>Фахові (спеціальні) компетентності за освітньою програмою</i>		
ФК09	Здатність працювати в команді та налагоджувати міжособистісну взаємодію при вирішенні професійних завдань.	2-12
<i>Програмні результати навчання за освітньою програмою</i>		
ПР09	Демонструвати навички взаємодії, лідерства, командної роботи.	2-12

✓ *Готельно-ресторанна справа (ОС бакалавр)*

Номер в освітній програмі	Зміст компетентності	Номер теми, що розкриває зміст компетентності
<i>Загальні компетентності за освітньою програмою</i>		
ЗК05	Здатність працювати в команді.	1-12
ЗК06	Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово	2-12
ЗК10	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.	1-12
<i>Фахові (спеціальні) компетентності за освітньою програмою</i>		
ФК02	Здатність організувати сервісно-виробничий процес з урахуванням вимог і потреб споживачів та забезпечувати його ефективність.	2-12
<i>Програмні результати навчання за освітньою програмою</i>		
ПР17	Аргументовано відстоювати свої погляди у розв'язанні професійних завдань при організації ефективних комунікацій зі споживачами та суб'єктами готельного та ресторанного бізнесу.	2-12
ПР18	Презентувати власні проекти і розробки, аргументувати свої пропозиції щодо розвитку бізнесу.	2-12

✓ *Туристичний менеджмент (ОС бакалавр)*

Номер в освітній програмі	Зміст компетентності	Номер теми, що розкриває зміст компетентності
<i>Загальні компетентності за освітньою програмою</i>		
ЗК06	Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.	1-12
<i>Програмні результати навчання за освітньою програмою</i>		
ПР13	Спілкуватись в усній та письмовій формі державною та іноземною мовами, зокрема в	2-12

	<i>сфері туристичної діяльності.</i>	
ПР16	Демонструвати навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним, зокрема в сфері туристичної діяльності.	2-12

✓ *Оптова і роздрібна торгівля (ОС бакалавр)*

Номер в освітній програмі	Зміст компетентності	Номер теми, що розкриває зміст компетентності
<i>Загальні компетентності за освітньою програмою</i>		
ЗК07	Здатність працювати в команді.	1-12
<i>Програмні результати навчання за освітньою програмою</i>		
ПР06	Вміти працювати в команді, мати навички міжособистісної взаємодії, які дозволяють досягати професійних цілей.	2-12

✓ *Товарознавство і комерційна логіка (ОС молодший бакалавр)*

Номер в освітній програмі	Зміст компетентності	Номер теми, що розкриває зміст компетентності
<i>Загальні компетентності за освітньою програмою</i>		
ЗК05	Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.	1-12
<i>Програмні результати навчання за освітньою програмою</i>		
ПР15	Оцінювати характеристики товарів і послуг у підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності за допомогою сучасних методів.	2-12

✓ *Митна справа (ОС бакалавр)*

Номер в освітній програмі	Зміст компетентності	Номер теми, що розкриває зміст компетентності
<i>Загальні компетентності за освітньою програмою</i>		
ЗК03	Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.	1-12
ЗК05	Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.	2-12
<i>Програмні результати навчання за освітньою програмою</i>		
ПР03	Мати навички письмової та усної професійної комунікації державною й іноземною мовами.	2-12
ПР06	Вміти працювати в команді, мати навички міжособистісної взаємодії, які дозволяють	2-12

	досягати професійних цілей.	
--	-----------------------------	--

✓ *Логістична діяльність (ОС бакалавр)*

Номер в освітній програмі	Зміст компетентності	Номер теми, що розкриває зміст компетентності
<i>Загальні компетентності за освітньою програмою</i>		
ЗК03	Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.	1-12
ЗК05	Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій. Здатність здійснювати діяльність у взаємодії суб'єктів ринкових відносин.	2-12
<i>Фахові (спеціальні) компетентності за освітньою програмою</i>		
ФК03	Здатність здійснювати діяльність у взаємодії суб'єктів ринкових відносин.	2-12
<i>Програмні результати навчання за освітньою програмою</i>		
ПР03	Мати навички письмової та усної професійної комунікації державною й іноземною мовами.	2-12
ПР06	Вміти працювати в команді, мати навички міжособистісної взаємодії, які дозволяють досягати професійних цілей.	2-12

✓ *Комп'ютерні науки (ОС бакалавр)*

Номер в освітній програмі	Зміст компетентності	Номер теми, що розкриває зміст компетентності
<i>Загальні компетентності за освітньою програмою</i>		
ЗК04	Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.	1-12
ЗК05	Здатність спілкуватися іноземною мовою.	2-12
ЗК09	Здатність працювати в команді.	2-12

✓ *Інформаційні технології та бізнес-аналітика (DataScience) (ОС бакалавр)*

Номер в освітній програмі	Зміст компетентності	Номер теми, що розкриває зміст компетентності
<i>Загальні компетентності за освітньою програмою</i>		
ЗК08	Здатність бути критичним і самокритичним.	1-12
<i>Програмні результати навчання за освітньою програмою</i>		
ПР17	Зберігати та примножувати досягнення і	2-12

	цінності суспільства на основі розуміння місця предметної області у загальній системі знань, використовувати різні види та форми рухової активності для ведення здорового способу життя.	
--	--	--

✓ *Інформаційні системи та технології (ОС бакалавр)*

Номер в освітній програмі	Зміст компетентності	Номер теми, що розкриває зміст компетентності
<i>Загальні компетентності за освітньою програмою</i>		
ЗК04	Здатність спілкуватися іноземною мовою.	1-12

✓ *Міжнародний туризм (ОС бакалавр)*

Номер в освітній програмі	Зміст компетентності	Номер теми, що розкриває зміст компетентності
<i>Загальні компетентності за освітньою програмою</i>		
ЗК12	Навички міжособистісної взаємодії	1-12
<i>Програмні результати навчання за освітньою програмою</i>		
ПР11	Володіти державною та іноземною (ними) мовою (мовами), на рівні, достатньому для здійснення професійної діяльності.	2-12
ПР 12	Застосовувати навички продуктивного спілкування зі споживачами туристичних послуг.	2-12
ПР 18	Адекватно оцінювати свої знання і застосовувати їх в різних професійних ситуаціях.	2-12
ПР 19	Аргументовано відстоювати свої погляди у розв'язанні професійних завдань.	2-12

✓ *Економіка і організація туризму (ОС бакалавр)*

Номер в освітній програмі	Зміст компетентності	Номер теми, що розкриває зміст компетентності
<i>Загальні компетентності за освітньою програмою</i>		
ЗК10	Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.	1-12
<i>Програмні результати навчання за освітньою програмою</i>		
ПР11	Володіти державною та іноземною (ними) мовою (мовами) на рівні, достатньому для здійснення професійної діяльності.	2-12

ПР 12	Застосовувати навички продуктивного спілкування зі споживачами туристичних послуг.	2-12
-------	--	------

✓ *Цифровий туризм (ОС бакалавр)*

Номер в освітній програмі	Зміст компетентності	Номер теми, що розкриває зміст компетентності
<i>Загальні компетентності за освітньою програмою</i>		
ЗК10	Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.	1-12
ЗК12	Навички міжособистісної взаємодії.	2-12
<i>Фахові (спеціальні) компетентності за освітньою програмою</i>		
ФК16	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.	2-12
ФК 27	Здатність до співпраці з діловими партнерами і клієнтами, уміння забезпечувати з ними ефективні комунікації.	2-12
<i>Програмні результати навчання за освітньою програмою</i>		
ПР11	Володіти державною та іноземною (ними) мовою (мовами), на рівні, достатньому для здійснення професійної діяльності.	2-12
ПР 12	Застосовувати навички продуктивного спілкування зі споживачами туристичних послуг.	2-12
ПР 18	Адекватно оцінювати свої знання і застосовувати їх в різних професійних ситуаціях.	2-12
ПР 19	Аргументовано відстоювати свої погляди у розв'язанні професійних завдань.	2-12

✓ *Публічне управління та адміністрування (ОС бакалавр)*

Номер в освітній програмі	Зміст компетентності	Номер теми, що розкриває зміст компетентності
<i>Загальні компетентності за освітньою програмою</i>		
ЗК04	Здатність бути критичним і самокритичним.	1-12
ЗК010	Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.	2-12
ЗК 13	Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів діяльності).	2-12
<i>Фахові (спеціальні) компетентності за освітньою програмою</i>		
ФК01	Здатність до соціальної взаємодії, до	2-12

	співробітництва й розв'язання конфліктів.	
<i>Програмні результати навчання за освітньою програмою</i>		
ПР02	Застосовувати норми та правила професійного спілкування українською мовою.	2-12
ПР03	Уміти усно і письмово спілкуватися іноземною мовою.	2-12
ПР12	Уміти налагодити комунікацію між громадянами та органами державної влади і місцевого самоврядування.	2-12

4. ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Предмет і завдання ораторського мистецтва

Ораторське мистецтво як компонент культури особистості. Поняття ораторського мистецтва. Функції красномовства. Ораторське мистецтво в системі гуманітарних наук. Цілі і завдання ораторського мистецтва. Формування позитивного професійного іміджу засобами мови.

Основні етапи зародження і розвитку ораторського мистецтва. Античне ораторське мистецтво. Ораторське мистецтво Середньовіччя, Відродження, модерну і постмодерну. Розвиток красномовства в Україні.

Список рекомендованих джерел:

Основний: 1, 3, 4, 5.

Додатковий: 17,18,19,21,25,28.

Інтернет-ресурси: 40-47.

Тема 2. Теорія мовлення – основа ораторського мистецтва

Мовленнєва діяльність людини як предмет наукового дослідження.

Сучасні теорії мовлення. Лінгвістика. Соціальна психологія. Психолінгвістика.

Культура мовлення. Основні критерії: змістовність, правильність, виразність, ясність, точність, стислість, доцільність.

Етичні та комунікативні засади мовлення. Мовленнєве спілкування. Комунікативна компетентність. Мовний етикет. Здобутки мовленнєвого спілкування. Комунікативні невдачі. Норми мовного спілкування та мовні помилки.

Список рекомендованих джерел:

Основний: 1, 2, 3, 4.

Додатковий: 16, 17, 18, 21, 25, 28.

Інтернет-ресурси: 40, 45, 46.

Тема 3. Красномовство

Різновиди стилів мовлення за функціональним призначенням. Стилїстика і стилі. Основні стилі красномовства та їх характеристика: науковий стиль, публіцистичний стиль, офіційно-діловий стиль, художньо-белетристичний стиль, розмовно-побутовий стиль.

Соціально-історична обумовленість родово-видової класифікації жанрів ораторського мистецтва. Основні роди красномовства: соціально-політичне, академічне, соціально-побутове, лекційно-пропагандистське, судове, військове, дипломатичне, торгове, церковно-богословське, діалогічне.

Красномовство і юриспруденція. Особливості вітчизняного красномовства та світовий досвід. Вибір жанру і стилю промови як ознака майстерності публічного мовлення.

Список рекомендованих джерел:

Основний: 1, 2, 3, 4.

Додатковий: 9, 13, 18, 21, 23, 26, 38.

Інтернет-ресурси: 43, 44, 45, 47.

Тема 4. Невербальні засоби спілкування: світовий досвід та вітчизняні традиції

Форми невербальних знакових систем, їх місце, роль і значення в ораторському мистецтві. Особливості зчитування невербальних знакових систем. Вітчизняні та зарубіжні традиції використання невербальних знакових систем під час публічного виступу.

Кінестика – загальна моторика різних частин тіла. Норми просторової і тимчасової організації спілкування. Візуальне спілкування.

Постава оратора, поза, хода, вираз обличчя, жести в ораторському мистецтві. Жести-ілюстратори, жести-регулятори, жести-емблеми.

Список рекомендованих джерел:

Основний: 1, 3, 4, 5.

Додатковий: 8, 14, 16, 24, 26, 27, 30.

Інтернет-ресурси: 45, 47.

Тема 5. Основи ораторської майстерності

Стратегія оратора як загальний і всебічний план досягнення мети промови. Компоненти стратегії. Спільна та індивідуальна мета. Маніпулятивні та гуманістичні комунікативні установки. Діалогічний та монологічний характер спілкування. Модель послідовності стратегічних дій.

Тактика оратора як система послідовних дій реалізації обраної стратегії. Основні принципи, засоби, прийоми ораторської майстерності.

Список рекомендованих джерел:

Основний: 1, 3, 4, 5.

Додатковий: 6, 7, 8, 9, 17, 18, 21, 25.

Інтернет-ресурси: 40, 44, 45.

Тема 6. Взаємодія оратора та аудиторії у процесі публічного виступу

Сутність і проблеми взаємодії оратора та аудиторії. Особистість оратора. Професіограма оратора-юриста, оратора-економіста, оратора-менеджера. Ораторські мистецтва у вітчизняній та зарубіжній практиці. Загально-психологічні вимоги до оратора.

Система цінностей аудиторії як колективного суб'єкта риторичної дії. Програма вивчення аудиторій. Типи аудиторій. Індивідуально-особистісні, соціально-демографічні та соціально-психологічні ознаки аудиторії.

Культурно-професійні особливості аудиторії: вітчизняний і міжнародний аспект.

Взаємодія оратора з аудиторією. Налагодження контакту. Управління поведінкою аудиторії: увага, інтерес, активізація мисленнєвої та почуттєво-емоційної діяльності, обговорення, передбачення запитань і заперечень.

Поняття мовленнєвої агресії. Принципи безконфліктного спілкування: вітчизняний та міжнародний досвід.

Список рекомендованих джерел:

Основний: 1, 3, 4.

Додатковий: 13, 17, 18, 19, 22, 25, 34.

Інтернет-ресурси: 43, 44, 46, 47.

Тема 7. Публічний виступ

Загальна характеристика публічного виступу. Задум промови, пошук і знаходження провідних ідей. Визначення теми. Формування мети. Збирання матеріалу. План виступу. Форми текстового оформлення матеріалу.

Композиція промови. Вступ. Основна частина. Заключна частина. Формулювання висновків. Основні принципи промови: принцип посилення, принцип органічної єдності, принцип економії. Основні методи викладання: індуктивний, дедуктивний, аналогії, концентричний, сходинковий, історичний. Недоліки в композиції та їх запобігання. Основні стилі промови.

Проголошення промови перед аудиторією та її варіанти. Міжнародні норми організації публічних виступів..

Список рекомендованих джерел:

Основний: 1, 2, 3, 4, 5.

Додатковий: 16, 20, 23, 30, 34, 37, 38.

Інтернет-ресурси: 40, 41, 45, 47.

Тема 8. Комунікативні бар'єри публічного виступу

Публічний виступ – комунікативна складова. Сильні та слабкі сторони публічного виступу.

Комунікативні поразки та її причини. Порушення системи підготовки до публічного виступу: причини та наслідки. Страху та ораторське мистецтво. Причини страхів та методи їх подолання.

Самооцінка підготовки до публічного виступу як запорука успіху. Взаємовплив оратора та аудиторії. Налагодження конструктивного спілкування ритор та слухачів.

Список рекомендованих джерел:

Основний: 1, 2, 3, 4, 5.

Додатковий: 10, 15, 22, 23, 27, 33, 39.

Інтернет-ресурси: 40-47.

Тема 9. Риторичні фігури в ораторському мистецтві

Риторична фігура як засіб посилення емоційної вмотивованості ораторської промови. Фігуративна практика. Фігури і тропи.

Типи класифікації риторичних фігур: фігури слів, фігури думок, фігури милозвучності, фігури зазначення, фігури руху, фігури накопичення, фігури недоговоріння, фігури ритмізації, фігури діалогізації.

Троп як засіб досягнення естетичного ефекту виразності в публіцистиці та в ораторському мистецтві. Класифікація тропів. Практика використання тропів.

Список рекомендованих джерел:

Основний: 1, 2, 3, 4, 5.

Додатковий: 7, 9, 15, 16, 18, 19, 24, 29.

Інтернет-ресурси: 43, 44, 46, 47.

Тема 10. Основи техніки мовлення у публічному виступі

Дихання як енергетична база мови. Поняття фонаційного дихання. Основні положення техніки фонаційного дихання. Способи зняття емоційного напруження. Контроль і регуляція дихання. Особливості постановки голосу оратора. Сила голосу. Висота. Діапазон. Тембр.

Чіткість і виразність як професійна необхідність промови оратора. Дикція. Удосконалення дикції. Артикуляція. Темпоритм ораторської промови. Методи декламації.

Засоби емоційно-образної та логічної виразності. Різновиди форм побудови речення. Інтонація. Логічний наголос. Пауза: види та практика використання.

Список рекомендованих джерел:

Основний: 1, 2, 3, 4, 5.

Додатковий: 6, 7, 9, 10, 18, 21, 39.

Інтернет-ресурси: 43, 44, 46, 47.

Тема 11. Техніка презентацій в ораторському мистецтві

Місце і роль публічних презентацій в ораторському мистецтві. Типологія публічних презентацій та їх композиційні особливості. Офіційна та офіційно-емоційна презентація оратора. Комерційні, інформаційні, навчальні презентації. Структура публічної презентації.

Техніка презентації та манера виступу оратора. Етикет та мовна поведінка оратора під час публічної презентації.

Композиція презентації та її характерні особливості: цілісність, виразність, динамічність, доступність, симетрія.

Мовленнєві, стилістичні та комунікативні принципи презентації. Вербальні та невербальні засоби впливу на аудиторію під час публічної презентації.

Список рекомендованих джерел:

Основний: 1, 2, 3, 4, 5.

Додатковий: 6, 7, 9, 10, 18, 21, 39.

Інтернет-ресурси: 43, 44, 46, 47.

Тема 12. Доказ та обґрунтування у публічному виступі

Комунікація і діалогіка в публічному виступі. Логічні засади публічної промови. Закони логічного мислення та специфіка їх використання в публічному виступі.

Сутність полеміки та її різновиди. Судова полеміка. Культура і мистецтво ведення полеміки. Етика та етикет полеміста. Заборонені прийоми в полеміці. Конструктивність та толерантність полеміки, дискусії, діалогу.

Доказ, обґрунтування, переконання та спростування у публічному виступі. Засоби прийоми, методи спростування, обґрунтування та доказу. Культура і мистецтво публічного виступу.

Список рекомендованих джерел:

Основний: 1, 2, 3,4, 5.

Додатковий: 6, 9, 11, 12, 13, 26, 27, 31.

*Інтернет-ресурси:*43, 44, 46, 47.

Тема 13. Маніпуляції та контр-маніпуляції в ораторському мистецтві

Маніпуляція у комунікативному процесі як вплив на адресата з метою досягнення бажаного результату. Гедоністичні та прагматичні маніпуляції.

Типологія маніпулятора: диктатор, слабак, калькулятор, прилипала, хуліган, «славний хлопець», суддя, захисник. Маніпулятивні системи та їх характерні особливості. Маніпуляції та судове красномовство.

Маніпулятивні прийоми та методи протидії.

Список рекомендованих джерел:

Основний: 1,2,3,4,5.

Додатковий: 6, 9, 11, 12, 13, 26, 27, 31.

*Інтернет-ресурси:*43, 44, 46, 47.

5. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ*

Основний

1. Кацавець Р.С. Ораторське мистецтво: навч. підручник / Р.С. Кацавець. – К., Алерта, 2018. – 216 с.
2. Колотілова Н.А. Риторика. Навчальний посібник / Н.А. Колотілова. – К. : Центр навчальної літератури, 2017. – 146 с.
3. Олійник О. Риторика : навч. посіб. для студ. вузів. / О. Олійник. – К. : Кондор, 2019. – 170 с.
4. Сагач Г.М. Ділова риторика : Мистецтво риторичної комунікації / Г.М. Сагач– К. : Зоря, 2013.
5. Corbett P.J. E.Classical Rhetoric for the Modern Student / Edward P.J. Corbett, Robert J. Connors. – Oxford University Press, 2018. – 578 p.

Додатковий

6. Андреевский С.А. Судебные речи / С.А. Андреевский. – Златая Артель, 2016. – 511 с.
7. Вандишев В.М. Риторика : екскурс в історію вчень і понять: навчальний посібник / В.М. Вандишев– К. : Кондор, 2013.
8. Василенко В. А. Академічна риторика : навч. посіб. для студ. гуманіт. ф-в вищ. навч. закл. / В. Василенко, В. Герман ; Сум. держ. пед. ун-т ім. А. С. Макаренка, Сум. філ. Харк. нац. ун-ту внутр. справ. – Суми : Наталуха А. С., 2018. – 275 с.
9. Борг Дж. Мистецтво говорити. Таємниці ефективного спілкування / Джеймс Борг. – Фабула, 2019. – 304 с.
10. Голвей Т. Слова, що лунають крізь час / Террі Голвей. – Країна мрій, 2018. – 480 с.
11. Дебати: Навч. посіб. — К. : А.П.М., 2001.
12. Кемп Дж. Спершу скажи «НІ». Інструменти професійного переговорника / Джим Кемп. – Наш Формат, 2019. – 256 с.
13. Кони А.Ф. Судебные речи / А.Ф. Кони. – Фолио, 2018. – 652 с.
14. Коццолино М. Невербальна комунікація. Теорії, функції, язык и знак / Мауро Коццолино. – Гуманитарний центр, 2018. – 224 с.
15. Куньч З. Українська риторика: історія становлення і розвитку : навч. посіб. / Зоряна Куньч ; Нац. ун-т “Львів. політехніка”. – Львів : Вид-во Львів. політехніки, 2016. – 248 с.
16. Куньч З. Риторика / Зоряна Куньч. – Нац. ун-т “Львів. політехніка”. – Львів : Вид-во Львів. політехніки, 2017. – 496 с.
17. Лиэн Ш. Говори как Барак Обама / ШэлЛиэн. – Добрая книга, 2017. – 272 с.
18. Мацько Л.І. Риторика / Л.І. Мацько, О.М. Мацько – К, 2013.
19. Непряхін М. 100 правил переконання та аргументації / Микита Непряхін. – Альпіна Паблішер, 2020. – 131 с.
20. Олійник О. Ораторське мистецтво юриста : навч. посіб. / О. Олійник – К. : Кондор, 2019. – 210 с.
21. Онуфрієнко Г. С. Риторика : навч. посіб. / Г. С. Онуфрієнко. – К. : Центр навчальної літератури, 2019. – 625 с.
22. Ораторське мистецтво: постановка голосу й мовлення: Навчальний посібник / За ред. В. В. Різуна. – К. : Агіка, 2008. – 204 с.
23. Пинтосевич И. Уверенность в себе и ораторское мастерство / Ицхак Пинтосевич. – К. : [б. и.], 2011. – 266 с. – (Серия “Харизма и влияние” : книга-тренинг).
24. Пономарів О. Д. Культура слова / О.Д. Пономарів – К. : Либідь, 2001.
25. Риторика: навчально-методичний посібник / П.С. Каньоса. – Кам’янець-Подільський: Видавець ПП Зволейко Д.Г., 2011. – 131 с.
26. Риторика: навч. посібн. (упор. Т.К. Ісасенко, А.В. Лисенко). – Полтава: ПолтНТУ, 2019. – 247с.

27. Себах-Монтефіоре С. Промови, що змінили світ / Саймон Себах-Монтефіоре. – КМ-БУКС, 2017. – 328 с.
28. Степура А. WOW-виступпо-українськи. Ноу-хау сучасного оратора / Андрій Степура. – Моноліт-Bizz, 2018. – 304 с.
29. Цицерон Марк. Тулій. *Избранные сочинения* / Цицерон Марк. Тулій; пер. с лат. – Х. : Фолио; АСТ, 2000. – 463 с.
30. Чибісова Н.Г. *Риторика : навч. посіб.* / Н.Г. Чибісова, О.Я. Тарасова – К. : Центр навч. літ., 2013. – 228 с.
31. Шопенгауер А. Искусство побеждать в спорах / Артур Шопенгауер. – Литера Нова, 2018. – 224 с.
32. Aristotle. *The Art of Rhetoric* / Aristotle. – Penguin Classics, 2001. – 304 p.
33. Churchill W. *Blood, Toil, Tears And Sweat. The Great Speeches* / W. Churchill. – Penguin, 2017. – 416 p.
34. Gallo C. *Talk Like TED: The 9 Public Speaking Secrets of the World's Top Minds* / Carmine Gallo. – Macmillan LTD, 2017. – 288 p.
35. Hayot E. *The Elements of Academic Style: Writing for the Humanities* / Eric Hayot. – Columbia University Press, 2014. – 246 p.
36. Heinrichs J. *Thank You for Arguing: What Aristotle, Lincoln, and Homer Simpson Can Teach Us About the Art of Persuasion* / Jay Heinrichs. – Three Rivers Press 2007. – 336 p.
37. Kennedy A. G. *Classical Rhetoric and Its Christian and Secular Tradition from Ancient to Modern Times* / George A. Kennedy. – University of North Carolina Press, 2009. – 360 p.
38. Quinn A. *Figures of Speech: 60 Ways To Turn A Phrase* / Arthur Quinn, Barney R. Quinn. – Routledge, 2005. – 112 p.
39. Toye R. *Rhetoric: A Very Short Introduction* / Richard Toye. – OUP Oxford, 2013. – 122 p.

Інтернет-ресурси

40. Арістотель. Політика / Арістотель; пер. О. Кислюк [Електронний ресурс] // Ізворник. – К., 2000. – 239 с. – Режим доступу: <http://litopys.org.ua/aristotle/arist.htm>
41. Цицерон М. Т. *Избранные сочинения* [Електронний ресурс] / М.Т. Цицерон // LibreBook. – Режим доступу : http://librebook.me/izbrannye_sochineniia.
42. Масалова Т. Місце проповіді в риторичі та гомілетичі [Електронний ресурс] / Тетяна Масалова // Науковий вісник Херсонського державного університету. Сер. :Лінгвістика : зб. наук. праць. – Херсон : ХДУ, 2017. – Вип. 28. – С. 66-70. – Режим доступу: <http://ekhsuir.kspu.edu/bitstream/123456789/3848/1/Масалова.pdf>
43. Абрамович С.Д. *Риторика: Навч. Посібник* [Електронний ресурс] / С.Д. Абрамович, М.Ю. Чікарькова. – Львів: Світ, 2014. – 240 с. – Режим доступу : <http://194.44.152.155/elib/local/sk651547.pdf>
44. Черняк В.Д. *Риторика: навч. посібн.* [Електронний ресурс] / В.Д. Черняк // Stud.com.ua. – Режим доступу : <http://stud.com.ua/45792/ritorika/ritorika>
45. Connolly J. *The State of Speech. Rhetoric and Political Thought in Ancient Rome* [Електронний ресурс] / Joy Connolly. – Режим доступу : http://www.orator.biz/?full=1&s=39&d_id=118.
46. Nikitina A. *Successful Public Speaking* [Електронний ресурс] / Arina Nikitina. – Bookboon.com., 2011. – 47 p. – Режим доступу : <http://gtu.ge/Agro-Lib/successful-public-speaking.pdf>
47. Zoltán Literáty *Homiletics and rhetoric* [Електронний ресурс] / Literáty Zoltán // Summary and Theses of Doctoral (PhD) Dissertation. – Режим доступу : http://corvina.kre.hu:8080/phd/Homiletika_tezis_angol.pdf

*Курсивом виділені джерела, що є у бібліотеці КНТЕУ